

Vajadzīga palīdzība pārrobežu lietā?

Tiesu sistēmu savienošana

Tiesu iestādes¹ Eiropas Savienībā bieži izskata pārrobežu lietas, kurās iesaistītas vismaz divas ES valstis. Lietas var būt saistītas ar uzņēmējdarbības strīdiem, patērētāju strīdiem, darba strīdiem, laulības šķiršanu, vecāku atbildību, mantošanu vai laulāto mantiskajām attiecībām.

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komerc lietās savieno valstu sistēmas. To izveidoja, lai atvieglotu tiesu iestāžu sadarbību starp ES valstīm. Tīkls, ko veido valstu kontaktpunkti, valstu tiesu iestādes un profesionālās apvienības, ir atbildīgs par palīdzību valstu tiesām un kompetentajām tiesu iestādēm efektīvas tiesu iestāžu pieejamības nodrošināšanā.

¹ Šajā bukletā tiesu iestādes ir jebkura atbilstoša tiesu vai administratīva iestāde, kuras pienākumi saistīti ar tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komerc lietās.

Kādi ir Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla uzdevumi?

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls tika izveidots, lai sniegtu **praktisku palīdzību** tiesu iestāžu sadarbības veicināšanai civillietās un komerc lietās Eiropas Savienībā un jo īpaši lai:

- ▶ atvieglotu pārrobežu lietu izskatīšanu un apstrādātu pieprasījumus par tiesu iestāžu sadarbību starp dalībvalstīm;
- ▶ sniegtu palīdzību, lai nodrošinātu, ka pārrobežu lietās tiek pareizi piemēroti ES tiesību akti.

Piemēri šādai palīdzībai

- ▶ Ja saskaraties ar **kavējumiem vai citām grūtībām**, kad pieprasāt tiesisko palīdzību (piemēram, dokumentu izsniegšanu), kas jāīsteno citā ES dalībvalstī.
- ▶ Atbildes uz jautājumiem par citas ES valsts materiālajām vai procesuālajām tiesībām. Par sarežģītiem jautājumiem pieprasījumi būtu jāiesniedz vai nu saskaņā ar Eiropas Konvenciju par informāciju par ārvalstu likumiem², vai arī saņemot ekspertu atzinumus.

Jūsu rīcībā: tīkla kontaktpunkti

Tīklā ļoti svarīga nozīme ir kontaktpunktiem jūsu valstī. Tie regulāri sazinās ar kontaktpunktiem citās ES valstīs. Problēmas var atrisināt, izmantojot tīklā pieejamos tiešos personiskos kontaktus.

Ja esat tiesnesis, tiesas darbinieks vai strādājat citā tiesu sistēmai piederīgā iestādē, kas iesaistīta pārrobežu civillietā vai komerc lietā ES, varat sazināties ar savas valsts tīkla kontaktpunktiem un saņemt palīdzību.

² <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list>

Kas ir Tīkla dalībnieki?

- ▶ **Kontaktpunkti**, ko iecēlušas ES valstis.
- ▶ **Centrālās iestādes**, kas ieceltas saskaņā ar konkrētiem ES tiesību aktiem³ un starptautiskiem nolīgumiem.
- ▶ **Tiesneši koordinatori**, kas minēti Vienotajā rīcībā 96/277/TI (1996. gada 22. aprīlis)⁴.
- ▶ **Citas tiesu sistēmai piederīgas iestādes**, kas atbild par tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komercietās.
- ▶ **Profesionālās apvienības**, kas pārstāv juridisko profesiju pārstāvjus, kuri ir tieši iesaistīti civiltiesību un komercietību instrumentu piemērošanā.

Tīkla dalībnieki regulāri tiekas, lai apspriestos un apmainītos ar informāciju un pieredzi par pārrobežu tiesu iestāžu sadarbības jautājumiem, kas tiem ir uzdoti.

Saskaņā ar 22. protokolu par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija tīklā nepiedalās un darbojas tikai kā novērotāja tīkla sanāksmēs.

Plašāka informācija par Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu atrodama Eiropas e-tiesiskuma portālā, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietu sadaļā.

https://e-justice.europa.eu/21/LV/european_judicial_network_in_civil_and_commercial_matters.

Eiropas Savienības, starptautiskie un valstu tiesību akti un procedūras jūsu valodā

Tīkls sagatavo **bezmaksas informācijas (faktu) lapas** par ES, starptautiskajiem un valstu tiesību aktiem un procedūrām. Šīs faktu lapas var jums palīdzēt gūt priekšstatu par citu ES valstu tiesību sistēmām. Tīkla

³ Centrālās iestādes / centrālās struktūras ir paredzētas šādos ES tiesību aktos: Regula (ES) 2019/1111 (regula "Brisele IIb"), Regula (ES) 2020/1784 par dokumentu izsniegšanu, Regula (ES) 2020/1783 par pierādījumu iegūšanu un Regula (EK) Nr. 4/2009 par uzturēšanas saistībām.

⁴ Tiesnešu koordinatoru uzdevumos parasti ietilpst visas darbības, kas paredzētas, lai sekmētu un paātrinātu visus tiesu iestāžu sadarbības veidus, jo īpaši, izveidojot tiešus sakarus ar attiecīgajām struktūrvienībām un tiesu iestādēm saņēmējvalstī.

valstu kontaktpunktu koordinētās valstu kompetentās iestādes regulāri atjaunina šo informāciju.

Faktu lapas atrodamas Eiropas e-tiesiskuma portālā, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietu sadaļā.

● Kuras valsts tiesai ir piekritība? (piekritība)

● Maza apmēra prasības

● Pierādījumu iegūšana

● Lietu apstrāde tiešsaistē un elektroniskā saziņā ar tiesām

● Vecāku atbildība

● Mediācija ģimenes lietās

● Laulāto mantiskās attiecības

● Ierobežojumi attiecībā uz mantošanu — īpašie noteikumi

● Bērna pārrobežu ievietošana, tai skaitā audžuģimenē

● Kā iesniegt prasību tiesā?

● Laulības šķiršana

● Kā panākt tiesas nolēmuma izpildi

● Pārceļšanās uz ārzemēm ar bērniem

● Maksātnespēja/bankrots

● Dokumentu izsniegšana: juridisku dokumentu oficiāla pārsūtīšana

● Reģistrētu partnerattiecību mantiskās sekas

● Procentu likmes

● Juridiskā palīdzība

● Eiropas maksājuma rīkojums

● Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

● Procedūru termiņi

● Ģimenes uzturēšana

● Mantojuma lietas

● Kuras valsts tiesības jāpiemēro?

● Lietu tiesību (*in rem*) pielāgošana

● Pierādījumu iegūšana videokonferencē

Kā sazināties ar tīklu?

Sazinieties pa tālruni, e-pastu vai digitāliem kanāliem savā valstī. Uz lielāko daļu jautājumu atbildes sniedz ātri, dažu dienu laikā, taču tas būs atkarīgs no jautājuma sarežģītības.

Kontaktinformāciju saņemsiet, sūtot e-pastu uz šādu adresi: central.authority@tm.gov.lv and pasts@tm.gov.lv.

Kontaktpunkta kontaktinformāciju var atrast, izmantojot šim nolūkam paredzēto veidlapu Eiropas e-tiesiskuma portālā.

Norādījumi par ES tiesību aktiem

Lai stiprinātu ES tiesību aktu efektīvu un iedarbīgu piemērošanu, tīkls ir arī publicējis **dažādas iedzīvotāju un lietotāju rokasgrāmatas**⁵. Šajās rokasgrāmatās ir sniegta praktiska informācija, un tās ir pieejamas visās ES valodās:

https://e-justice.europa.eu/content_ejn_publications-287-lv.do.

Jūsu valsts kontaktpunktā var būt pieejamas drukātas kopijas. Tālāk redzami pieejamo rokasgrāmatu piemēri.

IEDZĪVOTĀJU ROKASGRĀMATAS

Mantošanas tiesības

- Pilsoņu rokasgrāmata: kā ES noteikumi vienkāršo starptautiskos mantojumus (2018. gads)

Eiropas procedūras

- Maza apmēra prasības. Lietotāja rokasgrāmata par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām (2019. gads)
- Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma regula: Atvieglota parādu piedziņa ES pārrobežu lietās (Regula par Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu) (2017. gads)

LIETOTĀJU ROKASGRĀMATAS

Ģimenes lietas

- Praktiskā rokasgrāmata par regulas “Brisele IIa” piemērošanu (2014. gads)
- Praktiskā rokasgrāmata par regulas “Brisele IIb” piemērošanu (2022. gads)
- Norādījumi pielikumu izmantošanai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās

Eiropas procedūras

- Maza apmēra prasības. Praktiskā rokasgrāmata Eiropas procedūras maza apmēra prasībām piemērošanai
- Eiropas maksājuma rīkojums. Praktiskā rokasgrāmata regulas par Eiropas maksājuma rīkojumu piemērošanai (2012. gads) Izpildes rīkojums neapstrīdētiem prasījumiem (Eiropas izpildes rīkojums). Praktiskā rokasgrāmata regulas par Eiropas izpildes rīkojumu piemērošanai (2009. gads)

Pierādījumu iegūšana ārvalstīs

- Praktiskā rokasgrāmata par videokonferenču izmantošanu pierādījumu iegūšanai civillietās un komercietās (2009. gads)
- Praktiskā rokasgrāmata regulas par pierādījumu iegūšanu piemērošanai (2011. gads)

Pārrobežu darba tiesības

- Praktiskā rokasgrāmata par jurisdikciju un piemērojamiem tiesību aktiem starptautiskos strīdos starp darbinieku un darba devēju (2020. gads)

Datu vākšana pārrobežu civillietās

- Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla labā prakse datu vākšanas jomā (2021. gads)

⁵ Rokasgrāmatas, kas pieejamas 2022. gadā. Tīkls regulāri sagatavo rokasgrāmatas par citām ES civiltiesību un komercietību jomām.

Eiropas e-tiesiskuma portāls: vienots kontaktpunkts jūsu vajadzībām

Eiropas e-tiesiskuma portāls nodrošina daudzus praktiskus rīkus un funkcijas, t. sk. iepriekš minētos, ko izstrādājis tīkls, kuri var atvieglot ES tiesību aktu praktisko piemērošanu.

Piemēram, portālā varat atrast un aizpildīt **tiešsaistes veidlapas**⁶, kas paredzētas dažos ES tiesību aktos par tiesu iestāžu sadarbību civillietās.

Ja meklējat kompetentās tiesas un tiesu iestādes citās ES valstīs vai vēlaties iegūt informāciju par konkrētu pārrobežu tiesību aktu īstenošanu citās ES valstīs (kompetentās iestādes, valodu lietojuma prasības, izmaksas u. c.), portāls **“Eiropas Tiesiskās sadarbības atlants civillietās”**⁷ var jums palīdzēt atrast meklēto.

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komercietās izveidoja ar Padomes 2001. gada 28. maija Lēmumu Nr. 2001/470/EK. Tas sāka darboties 2002. gada 1. decembrī. Eiropas Komisija sniedz administratīvu atbalstu. Pildot savus uzdevumus, tīkls palīdz sasniegt mērķus, kas saistīti ar ES tiesu iestāžu pieejamību un tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komercietās.

#EJNcivil

⁶ https://e-justice.europa.eu/155/LV/online_forms.

⁷ Eiropas Tiesiskās sadarbības atlants civillietās: https://e-justice.europa.eu/content_atlas-321-lv.do.

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2024

© Eiropas Savienība, 2024

Atļauts izmantot citur, norādot avotu un nemainot dokumentu satura sākotnējo nozīmi. Eiropas Komisija nav atbildīga par jebkādam šīs publikācijas atkalizmantošanas sekām. Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp., *ELI*: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Print	ISBN 978-92-68-13386-6	doi:10.2838/499486	DS-09-24-108-LV-C
PDF	ISBN 978-92-68-13387-3	doi:10.2838/905304	DS-09-24-108-LV-N